

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนคุณภาพ ประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

The Academic Leadership of Administrators in Digital Era Affecting the Effectiveness of The Subdistrict
Administration Quality School Under Mukdahan Primary Educational Service Area Office

นันทวัน อุระ¹ ดร.ธีระ ภูดี² ดร.วรกัญญาพิไล แกระหัน³
Nantawan Ura¹ Dr.Thira Phudee² Dr.Worakanyapilai Karahan³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา เปรียบเทียบ หาความสัมพันธ์ หาอำนาจพยากรณ์ และหาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 53 คน ครูวิชาการ จำนวน 53 คน และครูผู้สอน จำนวน 162 คน จากโรงเรียน 53 โรงเรียน ปีการศึกษา 2568 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน และสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยแบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัล มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.265 – 0.898 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.982 และแบบสอบถามประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.272 – 0.857 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.978 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าที (t – test ชนิด Independent Samples) การวิเคราะห์ค่าเอฟ (F – test) แบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) ในกรณีพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของ LSD. หรือวิธีการของ Scheffe's method ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัล และประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัล จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ลักษณะการเปิดทำการสอน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน
3. ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จำแนกตามลักษณะการเปิดทำการสอน และจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัล ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

¹หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

¹Master of Education Program in Educational Administration Sakon Nakhon Rajabhat University

²อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

²Lecturer Master of Education Program and Doctor of Education Program in Educational Administration Sakon Nakhon Rajabhat University

³รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

³Deputy Director of Mukdahan Primary Education Service Area Office

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: นันทวัน อุระ, nantawan.ura@gmail.com

รับเมื่อ 10 มีนาคม 2569 แก้ไข 19 มีนาคม 2569 ตอรับ 20 มีนาคม 2569

4. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัลกับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล โดยรวมพบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์กันปานกลาง ($r = 0.701^{**}$)

5. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัลที่นำมาวิเคราะห์ จำนวน 6 ด้าน พบว่า มี 3 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล โดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการฐานสมรรถนะ การใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการและเพื่อการจัดการเรียนรู้ และการใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ซึ่งสามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ได้ร้อยละ 59.20 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ เท่ากับ ± 0.16894

6. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังเคราะห์จากการศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศของ 3 โรงเรียน พบว่า แนวทางสำคัญประกอบด้วย 1) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ โดยผู้บริหารเป็นแบบอย่างในการใช้เทคโนโลยี รวมถึงสนับสนุนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยสื่อดิจิทัล 2) การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการฐานสมรรถนะ โดยผู้บริหารขับเคลื่อนการออกแบบหลักสูตร เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้เทคโนโลยีในการวิเคราะห์ข้อมูล นิเทศ และปรับปรุงหลักสูตรอย่างเป็นระบบ และ 3) การใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ โดยเชื่อมโยงครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และเครือข่ายภายนอก ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า แนวทางดังกล่าวช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ และส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลอย่างยั่งยืน

ABSTRACT

The purposes of this research were to study, compare, examine the relationships, determine the predictive power, and establish development guidelines for the digital – age instructional leadership of school administrators affecting the administrative effectiveness of Quality Sub – district Schools under the Mukdahan Primary Educational Service Area Office. Methodology: The sample consisted of 53 school administrators, 53 academic teachers, and 162 teaching staff from 53 schools during the 2025 academic year. The sample size was determined using the Krejcie and Morgan table, and participants were selected through multi – stage random sampling. The research instruments included questionnaires and interview forms. The questionnaire on digital – age instructional leadership yielded an item discrimination power ranging from 0.265 to 0.898 with a reliability coefficient of 0.982. The questionnaire on administrative effectiveness showed an item discrimination power between 0.272 and 0.857 with a reliability coefficient of 0.978. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, Independent Samples t-test, One – Way ANOVA (with LSD or Scheffé’s method for post-hoc pairwise comparisons), Pearson’s product-moment correlation coefficient, and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The findings were as follows:

1. The digital – age instructional leadership of administrators and the administrative effectiveness of Quality Sub – district Schools were both perceived at the highest level overall.
2. Comparative analysis revealed no significant differences in digital – age instructional leadership when categorized by position, school classification, or work experience.

3. Regarding administrative effectiveness, a significant difference was found based on position at the .01 statistical level. However, no significant differences were observed when categorized by school classification or work experience.

4. There was a positive correlation between digital-age instructional leadership and administrative effectiveness, which was statistically significant at the .01 level with a moderate correlation coefficient ($r = 0.701^{**}$).

5. Out of the six dimensions of instructional leadership analyzed, three dimensions were significant predictors of administrative effectiveness at the .01 level: (1) Competency – based integrated curriculum development, (2) Technology integration for administration and instruction, and (3) Utilization of technology for learning networks. These variables combined to account for 59.20% of the variance ($R^2 = .592$) in administrative effectiveness, with a Standard Error of Estimate (S.E.est) of 0.16894.

6. Guidelines for developing digital – age instructional leadership synthesized from Best Practice case studies of three schools consist of: 1) Digital Technology Integration: Administrators acting as role models and supporting Active Learning through digital media. 2) Competency – Based Curriculum Development: Driven by administrators with a student – centered focus, utilizing technology for data analysis, supervision, and systematic curriculum improvement. 3) Technology – Enhanced Learning Networks: Connecting teachers, students, parents, communities, and external stakeholders. These guidelines effectively enhance administrative efficiency and foster the sustainable development of Quality Sub – district Schools.

Keywords: Digital – Age Instructional Leadership of School Administrators, Effectiveness Of Quality Subdistrict School Administration

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกลไกเชิงยุทธศาสตร์ที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว โดยมุ่งพัฒนามนุษย์ให้มีศักยภาพอย่างรอบด้าน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ ความคิดสร้างสรรค์ คุณธรรม และความสามารถในการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ภายใต้บริบทของโลกศตวรรษที่ 21 ซึ่งขับเคลื่อนด้วยเศรษฐกิจฐานความรู้ เทคโนโลยีดิจิทัล และนวัตกรรม ประเทศไทย จึงได้กำหนดทิศทางการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพคนและระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว อันสอดคล้องกับกรอบการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่มุ่งเน้นการพัฒนากำลังคน การส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรม และการยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562, หน้า 1)

การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุผลจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยมีสถานศึกษาเป็นหน่วยปฏิบัติการสำคัญในการแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติ ทั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นกลไกหลักที่มีบทบาทต่อการกำหนดทิศทางการพัฒนาองค์กรทางการศึกษา และมีอิทธิพลโดยตรงต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้และประสิทธิภาพของสถานศึกษา ภาวะผู้นำจึงมิได้เป็นเพียงคุณลักษณะส่วนบุคคล แต่เป็นกระบวนการเชิงพลวัตที่ผสมองค์ความรู้ด้านการบริหาร การจัดการเรียนรู้ และการกำหนดทิศทางการกลยุทธ์เพื่อสร้างผลลัพธ์ทางการศึกษาที่พึงประสงค์ (ไชยา ภาวะบุตร, 2565, หน้า 1)

ในบริบทของยุคดิจิทัล แนวคิดเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการ ได้รับการพัฒนาให้ครอบคลุมความสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลเข้าสู่กระบวนการบริหารและการจัดการเรียนรู้ โดย Hallinger (2011, pp. 45 – 46) อธิบายว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการหมายถึงบทบาทของผู้บริหารในการกำหนดวิสัยทัศน์ทางวิชาการ ส่งเสริมคุณภาพการสอน ติดตามประเมินผลการเรียนรู้ และใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อการตัดสินใจเชิงนโยบาย ขณะที่ Fullan (2007, pp. 95 – 96) เน้นบทบาทของผู้นำในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา โดยผู้บริหารจำเป็นต้องมีสมรรถนะเชิงกลยุทธ์ในการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกัน สนับสนุนการพัฒนาครู และส่งเสริมการใช้นวัตกรรมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับแนวคิดของศิริพงษ์ กลั่นไพฑูรย์ (2564, หน้า 7) ที่มองว่าภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลเป็นพฤติกรรมของผู้บริหารที่มุ่งสร้างความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ พัฒนาศักยภาพผู้เรียน และส่งเสริมทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคมดิจิทัล

ดังนั้น การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลจึงมีความสำคัญทั้งในเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติ เพื่อสร้างองค์ความรู้เชิงประจักษ์เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาแนวทางพัฒนาผู้นำทางการศึกษา การกำหนดนโยบาย และการยกระดับคุณภาพการบริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมดิจิทัลและการพัฒนาประเทศในศตวรรษที่ 21

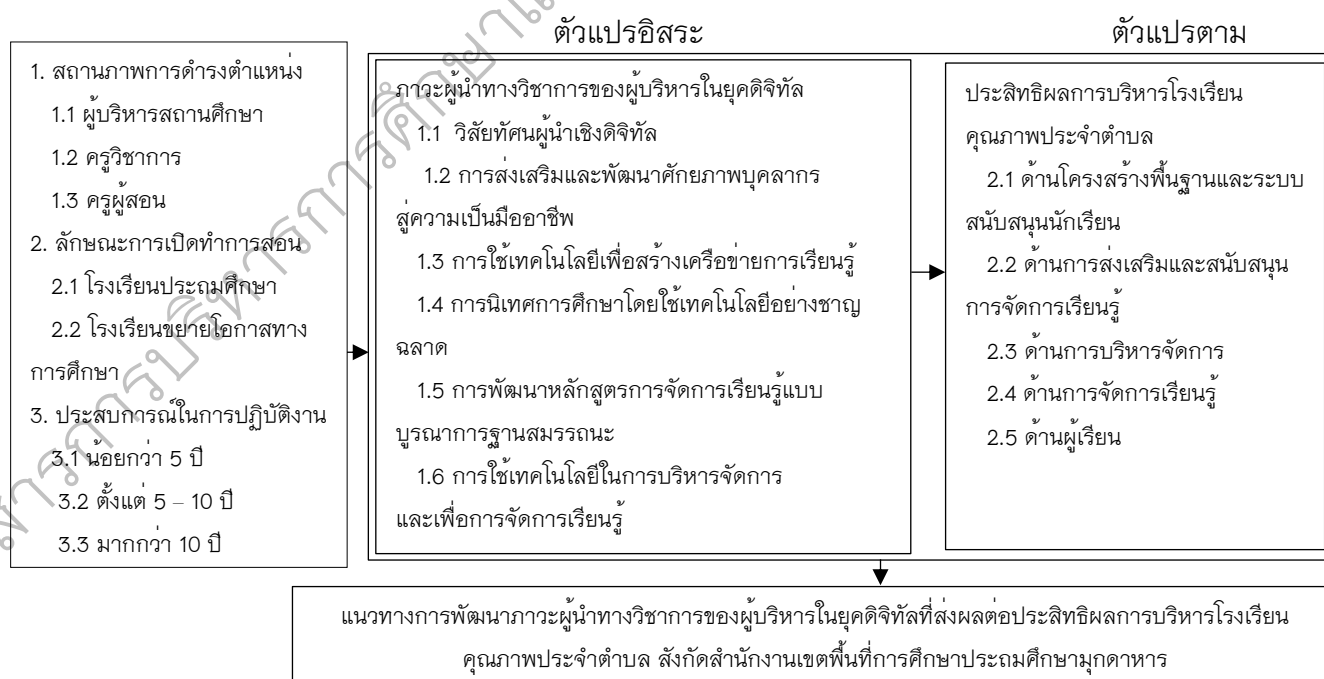
คำถามของการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการและครูผู้สอน อยู่ในระดับใด
2. ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอน อยู่ในระดับใด
3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการและครูผู้สอน จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ลักษณะการเปิดทำการสอน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
4. ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอน จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ลักษณะการเปิดทำการสอน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
5. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัล และประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอน มีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร
6. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอน ด้านใดบ้างที่มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร
7. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอน
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอน
3. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอน จำแนกตาม สถานภาพ การดำรงตำแหน่ง ลักษณะการเปิดทำการสอน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
4. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอน จำแนกตาม สถานภาพการ ดำรงตำแหน่ง ลักษณะการเปิดทำการสอน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัลและประสิทธิผลการบริหาร โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอน
6. เพื่อหาอำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหาร โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอน
7. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหาร โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ประจำปีการศึกษา 2568 จำนวนทั้งสิ้น 658 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 50 คน ครูวิชาการ จำนวน 53 คน และครูผู้สอนจำนวน 555 คน จากทั้งหมด 53 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ปีการศึกษา 2568 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 607 – 610 อ้างถึงในบุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 43) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 242 คน แต่ในการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 268 คน จำแนกเป็นกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 53 คน ครูวิชาการ จำนวน 53 คน และครูผู้สอน จำนวน 162 คน จากโรงเรียน 53 โรงเรียน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi – stage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพการดำรงตำแหน่งของ ผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะการเปิดทำการสอน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร จำนวน 6 ด้าน ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนก 0.265 – 0.898 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.982 ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร จำนวน 5 ด้าน ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.272 – 0.857 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.978

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นไปดำเนินการเก็บข้อมูลผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยการเก็บข้อมูลผ่านระบบ Google form โดยแนบลิงก์ (Link) หรือ คิวอาร์โค้ด (QR – Code) จำนวน 268 ฉบับ ได้รับคืน 268 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติที่ค่าสถิติเอฟ การทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ่ หรือ LSD. การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน และสถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน

สรุปผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน อยู่ในระดับมากที่สุด
2. ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ลักษณะการเปิดสอน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ผลการวิจัยดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัล จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ลักษณะการเปิดสอน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารในยุคดิจิทัล	จำแนกตามสถานภาพ การดำรงตำแหน่ง		ลักษณะการเปิดทำการสอน						ประสบการณ์ในการ ปฏิบัติงาน	
	F	Sig.	โรงเรียนประถมศึกษา (n = 101)		โรงเรียนขยายโอกาส (n = 167)		t	Sig.	F	Sig.
			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.				
1. วิสัยทัศน์ผู้นำแบบดิจิทัล	15.864**	.000	4.67	0.23	4.67	0.19	0.040	0.968	0.267	0.766
2. การส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพบุคลากรสู่ความเป็นมืออาชีพ	37.337**	.000	4.76	0.19	4.73	0.16	1.516	0.131	0.949	0.388
3. การใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้าง เครือข่ายการเรียนรู้	2.624	.074	4.83	0.19	4.76	0.17	3.017**	0.003	0.140	0.869
4. การนิเทศการศึกษาโดยใช้ เทคโนโลยีอย่างชาญฉลาด	2.257	.107	4.78	0.21	4.74	0.17	1.588	0.113	0.520	0.595
5. การพัฒนาหลักสูตรการ จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการฐาน สมรรถนะ	4.876**	.008	4.79	0.19	4.75	0.21	1.648	0.101	0.282	0.755
6. การใช้เทคโนโลยีในการบริหาร จัดการและเพื่อการจัดการเรียนรู้	8.561**	.000	4.73	0.38	4.62	0.36	1.377	0.170	0.083	0.921
โดยรวม	17.312**	.000	4.76	0.18	4.72	0.14	2.111*	0.036	0.096	0.908

จากตาราง 1 สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และรายด้านพบว่า ด้านวิสัยทัศน์ผู้นำเชิงดิจิทัล ด้านการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรสู่ความเป็นมืออาชีพ ด้านการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการฐานสมรรถนะ และด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการและเพื่อการจัดการเรียนรู้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จำแนกตามลักษณะการเปิดสอน พบว่า โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และรายด้าน คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ลักษณะการเปิดสอน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ผลการวิจัยดังตาราง 2

ตาราง 2 ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มุกดาหาร จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ลักษณะการเปิดสอน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนคุณภาพ ประจำตำบล	จำแนกตามสถานภาพ การดำรงตำแหน่ง		ลักษณะการเปิดทำการสอน						ประสบการณ์ใน การปฏิบัติงาน	
	F	Sig.	โรงเรียนประถมศึกษา (n = 101)		โรงเรียนขยายโอกาส (n = 167)		t	Sig.	F	Sig.
			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.				
1. ด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบ สนับสนุนนักเรียน	5.141**	.006	4.78	0.33	4.75	0.31	0.617	0.538	0.478	0.621
2. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุน การจัดการเรียนรู้	7.719**	.001	4.83	0.30	4.75	0.29	2.326*	0.021	0.478	0.621
3. ด้านการบริหารจัดการ	5.680**	.004	4.87	0.27	4.79	0.34	1.926	0.055	0.308	0.735
4. ด้านการจัดการเรียนรู้	6.085**	.003	4.86	0.27	4.79	0.30	1.794	0.074	0.627	0.535
5. ด้านผู้เรียน	10.328**	.000	4.91	0.19	4.78	0.32	3.702**	0.000	0.554	0.576
โดยรวม	8.728**	.000	4.85	0.25	4.77	0.27	2.514*	0.021	0.150	0.861

จากตาราง 2 สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จำแนกตามลักษณะการเปิดทำการสอน พบว่า โดยรวม โรงเรียนประถมศึกษา มีความคิดเห็นมากกว่าโรงเรียนขยายโอกาส แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และรายด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และด้านผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

5. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัลกับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกมีความสัมพันธ์กันปานกลาง ($r_{xyt} = 0.701^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

6. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัล จำนวน 3 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการฐานสมรรถนะ ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการและเพื่อการจัดการเรียนรู้ และด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 59.20 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ ± 0.16894

7. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบอย่างในการใช้เทคโนโลยี ส่งเสริมทักษะดิจิทัลของครู ใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการวางแผน ติดตาม และประเมินผล รวมถึงสนับสนุนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยสื่อดิจิทัล และปัญญาประดิษฐ์ การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการฐานสมรรถนะ โดยขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมของครูในการออกแบบหลักสูตร เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้เทคโนโลยีในการวิเคราะห์ข้อมูล นิเทศ และปรับปรุงหลักสูตรอย่างเป็นระบบ และ การใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ โดยเชื่อมโยงครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และเครือข่ายภายนอก ผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลและ PLC ออนไลน์

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีคุณสมบัติทางการศึกษาระดับปริญญาโททางการบริหารการศึกษาเป็นอย่างน้อย ซึ่งหลักสูตรดังกล่าวมุ่งเน้นการพัฒนาความรู้และทักษะด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ การบริหารหลักสูตร และการบริหารการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการกำหนดทิศทางและขับเคลื่อนการพัฒนาทางวิชาการของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ เมื่อผู้บริหารได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษาและผู้อำนวยการสถานศึกษา ย่อมต้องสั่งสมประสบการณ์ด้านการบริหารงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากงานวิชาการถือเป็นภารกิจหลักของการบริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องให้ความสำคัญไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของการบริหารงานทั้งหมด ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 151 – 164) ได้กล่าวไว้ว่า จุดมุ่งหมายสำคัญของสถานศึกษาคือการจัดการกระบวนการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอนจำเป็นต้องอาศัยการวางแผนและความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษา โดยเฉพาะครูผู้สอนซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ในบริบทของสังคมยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องแสดงบทบาทผู้นำในการพัฒนาทางวิชาการควบคู่กับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตร และการใช้สื่อหรือนวัตกรรมทางการศึกษา ตลอดจนสร้างแรงจูงใจให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

2. ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ และด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบสนับสนุนนักเรียน ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีได้กำหนดนโยบาย แนวทาง และมาตรฐานการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลไว้อย่างชัดเจน ส่งผลให้สถานศึกษาทุกแห่งมีแนวทางในการดำเนินงานที่เป็นเอกภาพ อีกทั้งยังมีระบบการนิเทศ ติดตาม และให้คำแนะนำแก่สถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารและครูอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งช่วยเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา นอกจากนี้ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษายังมีคุณสมบัติ ประสิทธิภาพ และความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาใกล้เคียงกัน เนื่องจากกระบวนการคัดเลือกและพัฒนาบุคลากรทางการศึกษามีมาตรฐานเดียวกัน ส่งผลให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานตามนโยบายโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมลลี จันทรามาตร ชีระพล เพ็งจันทร์ และพิมพ์พร จารุจิตร (2567, หน้า 838 – 852) ซึ่งศึกษารูปแบบการบริหารโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพบว่าองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณฑาทิพย์ ศิริสุขุม และนันทินชา หาสุนทร (2562, หน้า 550 – 558) ซึ่งพบว่าประสิทธิผลของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัล โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านวิสัยทัศน์ผู้นำแบบดิจิทัล ด้านการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรสู่ความเป็นมืออาชีพ ด้านการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการฐานสมรรถนะ และด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลดังกล่าวสะท้อนว่า สถานภาพการดำรงตำแหน่งมีอิทธิพลต่อการรับรู้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทโดยตรงในการกำหนดวิสัยทัศน์ วางแผนเชิงนโยบาย และขับเคลื่อนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการ จึงมีมุมมองต่อการพัฒนาองค์กรการศึกษาที่ครอบคลุมมากกว่าครูผู้สอนซึ่งมีบทบาทในระดับการปฏิบัติการ ส่งผลให้ระดับการรับรู้ต่อภาวะผู้นำทางวิชาการแตกต่างกัน ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สราวุธ

สิมมาจันทร์ (2563, หน้า 185) และ ชลนิชา ศิลาพงษ์ (2564, หน้า 220 – 221) ที่พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามลักษณะการเปิดทำการสอน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนว่า ลักษณะการเปิดทำการสอนของสถานศึกษาเป็นปัจจัยเชิงบริบทที่ส่งผลต่อรูปแบบการแสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาที่มีโครงสร้างการจัดการศึกษาต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางวิชาการและความซับซ้อนในการบริหารจัดการแตกต่างกัน เช่น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาซึ่งมีการจัดการศึกษาหลายระดับชั้นจำเป็นต้องบริหารหลักสูตรและบุคลากรที่หลากหลาย ส่งผลต่อรูปแบบการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการบริหารและการพัฒนาวิชาชีพครู ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัฏญภาภัก จุฑาพลกุล และทัศนะ ศรีปัตตา (2565, หน้า 279 – 280) รวมทั้ง ญัฐฐนิชา พรปทุมชัยกิจ และคณะ (2561, หน้า 50) ที่ชี้ให้เห็นว่า บริบทและโครงสร้างของสถานศึกษามีอิทธิพลต่อการแสดงบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารในยุคดิจิทัล จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลดังกล่าวอาจเนื่องมาจากการพัฒนาวิชาชีพบุคลากรทางการศึกษาในปัจจุบันมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบและเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกระดับเข้าถึงการพัฒนาศักยภาพความรู้ผ่านการอบรม สัมมนา และแพลตฟอร์มการเรียนรู้ดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้บุคลากรที่มีประสบการณ์แตกต่างกันสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ด้านการบริหารและเทคโนโลยีการศึกษาในระดับใกล้เคียงกัน จึงทำให้การรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุญพา พรหมณะ (2561, บทคัดย่อ) และ สรายุทธ สิมมาจันทร์ (2563, หน้า 199) ที่พบว่า ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

4. ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอน เมื่อจำแนกตามสถานภาพ ลักษณะการเปิดทำการสอน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ จำแนกตามสถานภาพ พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าบทบาทหน้าที่และขอบเขตความรับผิดชอบของบุคลากรทางการศึกษาในแต่ละตำแหน่งมีอิทธิพลต่อระดับการรับรู้เกี่ยวกับประสิทธิภาพของการบริหารสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการมีบทบาทในการกำหนดนโยบาย การวางแผน และการกำกับติดตามการดำเนินงานในระดับองค์กร รวมทั้งมีโอกาสเข้าถึงข้อมูลเชิงนโยบายและแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาโดยตรง จึงอาจมีมุมมองเชิงระบบต่อประสิทธิภาพของการบริหารโรงเรียนแตกต่างจากครูผู้สอนซึ่งปฏิบัติงานในระดับการจัดการเรียนรู้และใกล้ชิดกับผู้เรียนในบริบทของห้องเรียน ความแตกต่างดังกล่าวสะท้อนถึงความสำคัญของการสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลในทุกระดับของบุคลากร ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของพิมพิลาสัย รักษ์โคตร (2566, บทคัดย่อ) และไอรดา นรสาร (2566, บทคัดย่อ) ที่พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาเมื่อจำแนกตามสถานภาพตำแหน่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามลักษณะการเปิดทำการสอน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยดังกล่าวสามารถอธิบายได้จากความแตกต่างของบริบทเชิงโครงสร้างและภารกิจของสถานศึกษา โดยเฉพาะระหว่างโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งมีขอบเขตการจัดการศึกษา ภาระงาน และความซับซ้อนของการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน โรงเรียนที่จัดการศึกษาเพียงช่วงชั้นเดียวมักมีโครงสร้างการบริหารที่คล่องตัวและสามารถมุ่งเน้นการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ขณะที่โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาต้องบริหารจัดการการเรียนรู้หลายช่วงชั้นและรองรับความต้องการของผู้เรียนที่หลากหลาย ส่งผลให้การดำเนินงานด้านการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียนมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยเชิงโครงสร้างของสถานศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สัมพันธ์กับระดับประสิทธิภาพของการบริหารโรงเรียน

5. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัลกับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอน พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r = 0.701$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัลมีบทบาทสำคัญต่อการเสริมสร้างประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียน ทั้งในด้านการกำหนดทิศทางการพัฒนาทางวิชาการ การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ ตลอดจนการสร้างนวัตกรรมและแนวคิดใหม่ในการจัดการศึกษา ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลย่อมสามารถคิดอย่างเป็นระบบ แก้ไขปัญหาเชิงกระบวนการ ประสานความร่วมมือกับบุคลากรและเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งสร้างแรงบันดาลใจให้ครูและบุคลากรมีความมุ่งมั่นต่อวิสัยทัศน์ขององค์กร ส่งผลให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ จีรพรรณ เสาวคนธ์ (2565, หน้า 93) ที่ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1 ซึ่งพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียนคุณภาพทั้งโดยรวมและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร มีตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการฐานสมรรถนะ (x_5) การใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการและเพื่อการจัดการเรียนรู้ (x_6) และการใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ (x_3) โดยตัวแปรทั้งสามสามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลได้ร้อยละ 59.20 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ ± 1.6894 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพผู้เรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำทางวิชาการในการกำหนดทิศทางและขับเคลื่อนหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและความต้องการของผู้เรียน เพื่อพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2563, หน้า 45 – 47) และผลการวิจัยของเจษฎา ชวนะไพศาล (2563, หน้า 103 – 106) ที่พบว่าการพัฒนาหลักสูตรที่มุ่งสมรรถนะผู้เรียนส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา นอกจากนี้ การใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการและเพื่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีบทบาทสำคัญต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา ทั้งด้านการวางแผน การตัดสินใจ การสื่อสาร และการติดตามประเมินผล รวมทั้งการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่น โดยสรุป ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัลทั้งสามด้านดังกล่าว เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตาม ยังมียปัจจัยอื่นที่อาจส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ซึ่งควรได้รับการศึกษาเพิ่มเติมในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัล กับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัล ที่นำมาวิเคราะห์จำนวน 6 ด้าน พบว่า มี 3 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร โดยภาพรวม ได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ด้านการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการฐานสมรรถนะ ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการและเพื่อการจัดการเรียนรู้ และด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ดังนั้น ควรนำผลการวิจัยนี้ไปใช้เป็แนวทางในการกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาศักยภาพภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัลเพื่อให้การประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัย ครั้งต่อไป

ควรนำภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัลที่เป็นตัวพาการณ์ที่ดีของประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ไปทำวิจัยในรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัลและประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร และเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กัญญาภัค จุฑาพลกุล และ ทศนะ ศรีปัตตา. (2565). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เจษฎา ชวนะไพศาล. (2563). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขต ทวารวดีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี. การค้นคว้าอิสระ ศษ.ม. นครปฐม มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชลนิชา ศิลพงษ์. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ไชยา ภาวะบุตร. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการ. (ฉบับปรับปรุง พิมพ์ครั้งที่ 3). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ณัฐธินิชา พรปทุมชัยกิจ และคณะ. (2561). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 15(2), 50 – 64.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญพา พรหมณะ. (2561). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดี.
- ปิยะวรรณ คิตโสตา. (2561). ภาวะผู้นำของผู้บริหารและประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พิมพ์ลาลัย รักษ์โคตร. (2566). ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- มณฑาทิพย์ ศิริสุมทุม และนันทินา หาสุทรี. (2563). ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมและประสิทธิผลของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล. In Proceeding National and International Conference, 12(1), 550 – 558.
- ศิริพงษ์ กลั่นไพฑูรย์. (2564). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สรายุทธ สิมมาจันทร์. (2563). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580). (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.